
Fastlegeordningen på drypp – nå haster det med tiltak

AKTUELT I FORENINGEN

MARIT HERMANSEN

marit.hermansen@legeforeningen.no

President

For alle som er opptatt av hva som skjer med fastlegeordningen, var onsdag 4. september en viktig dato. To grundige rapporter om ordningens tilstand ble presentert i Helsedirektoratets lokaler.

Den første rapporten var selve evalueringen. Den bekrefter en gang for alle de tilbakemeldingene og historiene vi har fått fra våre medlemmer, fra kommunene og fra pasientene – nemlig at situasjonen i fastlegeordningen er alvorlig.

Rapporten slår fast at arbeidsbelastningen er for stor og at fastlegeordningen er underfinansiert. Mange fastleger melder at arbeidshverdagen er uhåndterbar. Erfarne fastleger forteller at de vurderer et helt annet legeyrke. 1 av 10 er allerede på vei ut. Samtidig ser vi at unge leger etterlyser sosial, økonomisk og faglig trygghet. De ber om et sikkerhetsnett som gir dem muligheten til å få familieliv og jobb til å gå i hop.

Fullle pasientlister i Bergen har ført til at legevakten må inn og avlaste. Dette viser at når fastlegeordningen kneler, så settes resten av helsetjenesten under et umiddelbart press. Presset har direkte følger for pasientene. For pasientene har ikke lenger en grunnleggende pasientrettighet – retten til å velge sin egen fastlege.

Situasjonen i Bergen utspiller seg i stadig flere kommuner over hele landet. Rekrutteringsutfordringene har gått fra vondt til verre. Evalueringen understreker at denne utviklingen ikke er bærekraftig.

Både evalueringen fra EY og Folkehelseinstituttets rapport om brukererfaringer viser at befolkningen holder fastlegen svært høyt. Vi vet at pasientene ønsker bedre tilgjengelighet og enda mer tid i møte med fastlegen. Og det er nettopp dette vi kjemper for.

For nå er tiden inne for handling. Det er ikke lenger noen tvil, vi må få på plass en forpliktende økonomisk opptrappingsplan. Midlene som har kommet til nå merkes ikke ute på legekantorene.

I vår utviklingsplan for fastlegeordningen har vi listet opp tiltakene som må realiseres. Vi må få de erfarne fastlegene til å bli værende – gjennom robuste rammevilkår, kortere lister og mer tid til pasientene. Vi må utdanne og få på plass nye fastleger – gjennom flere utdanningsstillinger, en lettere inngang til yrket og mer økonomisk og sosial trygghet. Fastlegene trenger mer tid, rom og trygghet til å være en god fastlege for sine pasienter.

Norge må investere i det som har gjort ordningen til en suksess, nemlig møtet mellom pasient og fastlege. Vi må ikke miste kontinuiteten, den viktige langvarige relasjonen. For å få dette til, er det helt nødvendig at finansieringen av fastlegeordningen styrkes gjennom en forpliktende økonomisk opptrappingsplan – og den må være på plass før våren 2020.

For vi kan ikke fortsette å ha fastlegeordningen på drypp. Derfor må det komme et løft – og det må være i milliardklassen. For det vi nå vet, er at dette haster mer enn noen gang. En bærekraftig fastlegeordning er et politisk ansvar. Nå er det regjeringens tur til å levere.

Publisert: 13. september 2019. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 14. september 2026.